

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

вул. Арсенальна, 9/11, м. Київ, 01011, тел./факс (044) 239-76-40

E-mail: inform@drs.gov.ua, Сайт: www.drs.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 39582357

від _____ № _____ на № _____ від _____ 20__ р.

РІШЕННЯ

про відмову в погодженні проекту регуляторного акта

Державна регуляторна служба України відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» розглянула проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – проект Закону), а також документи, що надані до нього листами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) від 13.10.2020 № 10831/17.2/7-20 та від 15.10.2020 № 10882/17.2/7-20.

За результатами розгляду проекту Закону та аналізу регуляторного впливу на відповідність вимогам статей 4, 5, 8 і 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон)

встановлено:

проектом Закону передбачається внести зміни до Закону України «Про ринок електричної енергії» щодо уточнення та конкретизацію переліку суб'єктів, які здійснюють оплату послуг з передачі електричної енергії та послуг диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, а також виділено окрему категорію користувачів – підприємства, що здійснюють експорт електричної енергії, для яких у тарифах на послуги з передачі електричної енергії не враховуються витрати оператора системи передачі на виконання спеціальних обов'язків із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

Однак, проект Закону не може бути погоджений у запропонованій редакції з огляду на таке.

Враховуючи вимоги статті 21 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон), ДРС приймає рішення про погодження або про відмову в погодженні проектів регуляторних актів з урахуванням як самого проекту акта, так і супровідних до нього документів, визначених цим Законом, обов'язковим серед яких є, насамперед, Аналізу регуляторного впливу (далі – АРВ) цього проекту акта.

АРВ, відповідно до вимог статті 1 Закону є документом, який містить обґрунтування необхідності державного регулювання шляхом прийняття регуляторного акта, аналіз впливу, який справлятиме регуляторний акт на ринкове середовище, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання,

РІШЕННЯ № 669 від 06.11.2020

Мисько Володимир Іванович

3011022000186661000001

громадян та держави, а також обґрунтування відповідності проекту регуляторного акта принципам державної політики.

У даному випадку, наданий розробником аналіз регуляторного впливу до проекту Закону не відповідає вимогам Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта» (зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1151) (далі – Методика), та, як наслідок, *не доводить ефективність та збалансованість запропонованого механізму державного регулювання.*

Так, у розділі I «Визначення проблеми» АРВ згідно з вимогами Методики розробник повинен чітко визначити проблему, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання, визначити причини її виникнення, оцінити важливість зазначеної проблеми, зокрема навести дані у цифровому чи кількісному вимірі, що доводять факт існування проблеми і характеризують її масштаб, визначити основні групи, на які вона справляє вплив, а також обґрунтувати, чому проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів та діючих регуляторних актів.

При цьому при визначенні проблеми, яку передбачається розв'язати шляхом державного регулювання, розробник обмежився лише текстовим описом проблеми, не наведено жодних даних у числовій формі, які б обґрунтовували наявність проблеми, її масштаб та важливість.

Розробником без належного обґрунтування не встановлено загальної кількості та структури суб'єктів господарювання, на яких поширюватиметься дія цього акта в цілому, що не дозволяє встановити масштаб впливу запропонованого проектом Закону регулювання на відповідне бізнес-середовище.

Зазначене не відповідає вимогам статті 4 Закону, зокрема, принципу доцільності – оскільки розробником не доведена наявність проблеми, що потребує державного втручання, та не обґрунтована необхідність державного регулювання господарських відносин з метою її вирішення.

У розділі III «Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей» розробник повинен визначити всі можливі альтернативні способи вирішення існуючої проблеми та оцінити вигоди і витрати держави, населення та суб'єктів господарювання від застосування кожного з них.

Однак, розробник формально визначивши альтернативи (1-залишення існуючої на даний момент ситуації без змін та 2-прийняття проекту акта), обмежився лише текстовим описом вигод і витрат держави, населення та суб'єктів господарювання від застосування кожної з них. При цьому, під час проведення оцінки впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва окремо кількісно розробником не визначено витрати, які будуть виникати внаслідок запровадження кожного з альтернативних способів, у грошовому еквіваленті відповідно до Додатку 2 до Методики.

В контексті відсутності розрахунків слід зазначити, що, наприклад, пунктом 5.1. Перехідних положень Правил ринку «на добу наперед» та

внутрішньодобового ринку, затверджених постановою НКРЕКП 14.03.2018 № 307, а також постановою НКРЕКП від 08.04.2020 № 766 «Про дії учасників ринку електричної енергії у період дії карантину та обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)», встановлені обмеження ціни на електричну енергію, які учасники ринку можуть зазначати у заявках на торги на ринку на добу наперед. Внаслідок прийняття запропонованого НКРЕКП проекту ЗУ «Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії», собівартість експортованої електричної енергії зростає як на мінімум на 91,73 грн./МВт·год (розмір тарифу на передачу який НЕК «УКРЕНЕРГО» вважає за необхідно запровадити на 2021 рік, що збільшить собівартість електричної енергії, яка експортується).

Крім того, оскільки в країнах, які входять до складу Договору про заснування Енергетичного співтовариства, заборонено нарахування послуг з передачі при експорті та/або імпорті – збільшення собівартості електричної енергії, що експортується може зменшити конкурентоздатність української енергетики, що може призвести до зменшення або припинення експорту взагалі.

Проте, розробником в АРВ жодним чином не проаналізовано вищезазначені наслідки прийняття проекту Закону.

Одночасно, як альтернативний спосіб, головний розробник повинен розглянути можливість розв'язання проблеми за допомогою ринкових механізмів, проаналізувати існуюче правове регулювання відносин, у сфері яких виникла проблема, та визначити, чи може проблема бути розв'язана за допомогою чинних регуляторних актів або внесення змін до них.

Наприклад, в контексті однієї з проблем зазначених в розділі I АРВ, а саме: *«до того часу, поки Україна не стала учасницею ІТС-механізму оплата послуг з передачі електричної енергії та послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при експорті та імпорті електричної енергії не суперечить законодавству та є справедливою, правомірною та необхідною для покриття витрат ОСП на здійснення діяльності з передачі електричної енергії в обсязі експорту та послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління», розробнику можливо було б проаналізувати питання приєднання України до зазначеного механізму.*

Слід зазначити, що у країнах-членах Енергетичного Співтовариства плата за передачу при здійсненні експорту та імпорту електроенергії відсутня, а тариф на передачу сплачується виключно при здійсненні діяльності з постачання електричної енергії кінцевому споживачу, а не при оптовій торгівлі, в тому числі, при здійсненні експортно-імпортних операцій. **Водночас, покриття витрат операторів системи передачі, що виникають під час транзитних міждержавних перетоків, компенсується за рахунок так званого ІТС-механізму, впровадженого Регламентом Європейської комісії № 838/2010, Тобто, НЕК «Укренерго» з метою компенсації витрат, завданих транзитними перетоками електричної енергії, має стати учасником ІТС-механізму та отримувати компенсацію понесених ним витрат.** Проте, це питання досі не вирішене, що створює негативні наслідки для учасників ринку.

Відповідно, викладений в проекті Закону підхід не узгоджується з порядком компенсації, передбаченим ІТС-механізмом, який, як частина

Європейського законодавства, має імплементуватися Україною в рамках Договору про Асоціацію з ЄС.

Таким чином, відсутність аналізу реального альтернативного способу вирішення проблеми, не дозволяє об'єктивно оцінити, наскільки обраний розробником спосіб державного втручання відповідає проблемі, що потребує врегулювання, та наскільки його застосування буде ефективним для її вирішення.

У зв'язку з неналежним опрацюванням попередніх розділів АРВ, у розділі IV «Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей» розробником **не доведено вибір оптимального альтернативного способу** з урахуванням системи бальної оцінки ступеня досягнення визначених цілей, що є порушенням принципу ефективності – забезпечення досягнення внаслідок дії регуляторного акта максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів суб'єктів господарювання, громадян та держави.

У розділі V АРВ «Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми» розробником не описано механізму дії запропонованого регулювання з урахуванням основних бізнес-процесів, які потрібно буде забезпечити суб'єктам господарювання для реалізації його вимог. При цьому розробником не враховано, що механізм реалізації регуляторного акта має бути безпосередньо пов'язаний із цілями та очікуваними результатами регуляторного акта, тобто яким чином будуть діяти норми проекту Закону та якою прогнозується ситуація після набрання регуляторним актом чинності.

Крім того, розробником не оцінено, які організаційні заходи мають здійснити органи влади для впровадження цього регуляторного акта.

Слід зазначити, що проект Закону повинен бути попередньо погоджений Європейською комісією, оскільки він вносить зміни до Закону України «Про ринок електричної енергії», тобто, до законодавчого акту наближеного до *acquis* Європейського Союзу.

Закон України «Про Рішення Ради асоціації між Україною та ЄС про внесення змін і доповнень до Додатка XXVII до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» (п. 5 Додатку XXVII-A) передбачає, що Україна проводить консультації з Європейською Комісією щодо сумісності з положеннями *acquis* ЄС будь-якої законодавчої пропозиції у сферах, що мають бути наближені до законодавчих актів ЄС, перелічених у додатку XXVII-B, до набрання чинності такої пропозиції. Обов'язок проводити консультації стосується пропозицій про внесення змін до вже наближеного національного законодавчого акту, незалежно від юридичної форми такої пропозиції.

ЗУ «Про ринок електричної енергії» є наближеним законодавчим актом до *acquis* ЄС.

З огляду на викладене, не проведення Україною в особі уповноважених органів попередніх консультацій з Європейською Комісією щодо проекту закону «Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» (перед його прийняттям) порушить вищевказані зобов'язання України.

Розділ VIII АРВ «Визначення показників результативності дії регуляторного акта» заповнено з порушенням вимог пункту 10 Методики. Так, обов'язкові показники результативності регуляторного акта відповідно до вимог Методики повинні бути не описовими, а кількісними та вимірювальними.

Крім того, розробником не наведено додаткових показників, які безпосередньо характеризують результативність регуляторного акта.

Вказане є порушенням вимог Методики, яка передбачає, що слід визначити не менше ніж три кількісних показники, які безпосередньо характеризують результативність дії регуляторного акта та які підлягають контролю (відстеження результативності).

У порушення вимог пункту 12 Методики у розділі IX «Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта» розробником не визначено розробником не визначені дані, які будуть використовуватись при відстеженні статистичним методом, та джерело отримання відповідної інформації.

Порушення розробником вимог Закону та Методики в частині визначення показників результативності та заходів з проведення відстеження результативності регуляторного акта не дозволить в подальшому належним чином провести відстеження його результативності, як передбачено статтею 10 Закону.

Враховуючи вищевикладене, за результатами розгляду положень проекту Закону та аналізу його регуляторного впливу, встановлено, що проект розроблено без дотримання ключових принципів державної регуляторної політики доцільності, ефективності, адекватності та збалансованості, визначених статтею 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», а також вимог статті 8 цього Закону в частині підготовки АРВ з урахуванням вимог Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 (зі змінами).

Ураховуючи вищенаведене, керуючись частиною четвертою статті 21 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Державна регуляторна служба України

вирішила:

відмовити в погодженні проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії».

**Т. в. о. Голови Державної
регуляторної служби України**

Олег МІРОШНІЧЕНКО